

**Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Бобринецький аграрний фаховий коледж ім. В. Порики Білоцерківського
національного аграрного університету»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

ВСП «Бобринецький АФК

ім. В. Порики БНАУ»

2024 р.

Геннадій ПІНЬКОВСЬКИЙ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТІВ
(вибіркові навчальні дисципліни) У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ
СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ «БОБРИНЕЦЬКИЙ АГРАРНИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ. В. ПОРИКА БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

Розглянуто та затверджено
на засіданні педагогічної ради
Протокол № 5 від 29.08 2024 р.

Бобринець – 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про навчальні дисципліни вільного вибору студентів (вибіркові навчальні дисципліни) у Відокремленому структурному підрозділі «Бобринецький аграрний фаховий коледж ім. В. Порики Білоцерківського національного аграрного університету» (далі – Положення) забезпечує реалізацію студентами права на вільний вибір дисциплін в обсязі не менш 10 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для відповідної освітньо-професійної програми фахової передвищої освіти, що визначено п.17 частини 1 статті 54 Закону України «Про фахову передвищу освіту» (№ 2745-VIII від 06.06.2019р.).

1.2. Цим Положенням визначається процедура формування переліку, обрання та подальшого вивчення здобувачами фахової передвищої освіти Відокремленого структурного підрозділу «Бобринецький аграрний фаховий коледж ім. В. Порики Білоцерківського національного аграрного університету» (далі – Коледж) навчальних дисциплін вільного вибору студентів (вибіркових навчальних дисциплін) у межах, передбачених відповідною освітньо- професійною програмою та навчальним планом.

1.3. Загальне керівництво з впровадження та реалізації норм, передбачених даним Положенням, покладається: в межах Коледжу на заступника директора з навчально-виробничої роботи, а в межах відділень - на завідувачів відділень.

1.4. Навчальні дисципліни вільного вибору студентів або вибіркові навчальні дисципліни – це дисципліни, які пропонуються закладом фахової передвищої освіти здобувачу освіти для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних запитів особи та суспільства з урахуванням регіональних потреб, ефективнішого використання можливостей закладу освіти тощо. Вони надають ширші можливості для поглибленої підготовки фахівців за відповідними освітньо-професійними програмами; визначають характер майбутньої діяльності; сприяють академічній мобільності студента; дозволяють реалізувати компетентнісний розвиток здобувача фахової передвищої освіти відповідно до вимог ринку праці.

Для конкретизації планування та організації освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який формується на підставі навчального плану відповідної спеціальності та затвердженого переліку вибіркових дисциплін.

1.5. Каталог анотацій вибіркових навчальних дисциплін – це уніфікований короткий опис навчальних дисциплін вільного вибору студентами відділень Коледжу.

1.6. При виборі дисциплін студент має забезпечити виконання встановленого річного обсягу навчальних кредитів – 60 кредитів на навчальний рік. Вибір дисциплін варіативної частини освітньо-професійної програми здійснюється здобувачем фахової передвищої освіти у ході формування його індивідуального навчального плану.

1.7. Вивчення вибірових навчальних дисциплін студентами денної та заочної форми навчання може проводитися з першого року навчання. Студенти мають право обрати вибірові дисципліни на весь період навчання.

1.8. Голови циклових комісій, що пропонують вибірові дисципліни, забезпечують підготовку навчальних програм дисциплін, методичних матеріалів, необхідних для вивчення вибірових дисциплін.

1.9. Для здобувачів освіти на основі базової загальної середньої освіти, вивчення вибірових дисциплін починається з другого навчального року.

1.10. Вивчення вибірових дисциплін починається з першого навчального року для здобувачів фахової передвищої освіти на основі повної загальної середньої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований робітник», освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста та інших ступенів вищої освіти.

1.11. Обсяг кожної вибірової дисципліни становить не менше 3,0 кредиту ЄКТС.

1.12. Студенти першого року навчання можуть вибрати навчальні дисципліни із циклу вільного вибору при написанні заяви на вступ.

1.13. Перелік дисциплін вільного вибору на наступний навчальний рік може змінюватись, змінювати структуру, доповнюватись або скорочуватись.

1.14. Форма контролю дисципліни вільного вибору студента встановлюється навчальним планом відповідної освітньо-професійної програми.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ СТУДЕНТАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Порядок формування студентами вибірової частини навчального плану

2.1.1. Вільний вибір навчальних дисциплін створює умови для:

- поглиблення професійних знань у межах обраної освітньо-професійної програми та формування додаткових спеціальних компетентностей;
- поглиблення своїх знань і здобуття додаткових загальних і спеціальних компетентностей у межах споріднених галузей знань;
- ознайомлення із сучасним рівнем науково-практичних досліджень та розширення (поглиблення) знань за загальними компетентностями.

2.1.2. У відповідності до сформованих цілей студенту пропонується реалізувати свій вибір шляхом самостійного вибору навчальних дисциплін із каталогу анотацій дисциплін вільного вибору студентів з переважно фахових дисциплін, що визначають спеціальну підготовку студентів у межах обраної освітньо-професійної програми і спрямовані на розширення можливостей щодо працевлаштування за обраним фахом.

Здобувач освіти має можливість самостійного вибору дисциплін із загальноколеджівського каталогу анотацій дисциплін вільного вибору студентів, з урахуванням потреб та інтересів щодо майбутньої професійної діяльності, в який входять навчальні дисципліни інших освітньо-професійних програм, що визначають загальнопрофесійну і фахову підготовку, при цьому не містять особливих передумов для їх вивчення у разі вибору студентами, що навчаються за іншою освітньо-професійною програмою.

2.2. Укладання переліку вибірових навчальних дисциплін

2.2.1. Перелік вибірових навчальних дисциплін укладається групами кадрового забезпечення відповідної спеціальності. Персональний склад груп забезпечення затверджується наказом директора Коледжу.

2.2.2 Для формування переліку вибірових навчальних дисциплін випусковими цикловими комісіями подаються до груп забезпечення відповідні пропозиції (окремо за кожною освітньо-професійною програмою). При цьому обсяги і зміст вибірових дисциплін, спрямованих на розширення та поглиблення спеціальних компетентностей, мають враховувати структурно-логічну схему вивчення обов'язкових дисциплін, кількість кредитів і видів контролю, визначених навчальним планом для вибірової частини конкретної освітньої програми. До переліку вибірових навчальних дисциплін не можуть вноситися дисципліни, аналогічні за змістом із обов'язковими.

2.2.3 З метою укладання переліку вибірових дисциплін членами групи забезпечення аналізується необхідна інформація щодо можливості якісного забезпечення викладання кожної навчальної дисципліни відповідною цикловою комісією.

Основними критеріями аналізу спроможності реалізувати якісне викладання вибірової дисципліни є: кадрове забезпечення (рівень кваліфікації, досвід викладання дисципліни, особисті напрацювання викладача); навчально-методичне забезпечення (електронний навчальний курс, навчально-методичні матеріали, тощо); матеріально-технічні та інформаційні ресурси; підсумки оцінювання студентами якості викладання дисциплін викладачами циклової комісії; результати підсумкового контролю знань студентів тощо.

2.2.4 Педагогічні працівники, які є авторами навчально-методичних комплексів вибіркового дисциплін до 15 січня поточного навчального року створюють опис (анотацію) дисциплін та подають завідувачу відділення.

Загальноколеджівський перелік вибіркового дисциплін затверджується методичною радою Коледжу та до 15 лютого оприлюднюється у розділі «Каталог вибіркового дисциплін» на сайті коледжу.

2.3. Здійснення студентами вибору навчальних дисциплін

2.3.1. Терміни проведення процедури вибору студентами навчальних дисциплін визначаються із врахуванням необхідності своєчасного планування та організації освітнього процесу (формування груп для планування навчального навантаження педагогічних працівників), його навчально-методичного і кадрового забезпечення.

2.3.2. Процес організації вільного вибору навчальних дисциплін студентами проводиться у II семестрі та закінчується 15 квітня навчального року, що передусім тому, у якому заплановане їх вивчення. Для студентів, які навчаються за освітньо-професійними програмами, де вільний вибір заплановано у першому навчальному році, вибір організовується впродовж перших трьох днів навчання.

2.3.3. Процедура вибору студентами навчальних дисциплін здійснюється за етапами:

- *Перший – ознайомлення студентів із переліками дисциплін вільного вибору студентів.*

Завідувачі відділень знайомлять здобувачів освіти з переліком вибіркового дисциплін, інформують про порядок, терміни і особливості формування груп для вивчення в Коледжі вибіркового дисциплін. Викладачі здійснюють презентацію запропонованих дисциплін вибіркової частини навчального плану.

- *Другий – самостійне опрацювання студентами Каталогу вибіркового дисциплін, оприлюдненого на сайті Коледжу та вибір вибіркового дисциплін, які здобувач освіти бажає вивчати.*

Студент має право обрати одну із дисциплін своєю освітньо-професійною програмою, або скористатися правом вибору навчальної дисципліни, що вивчається студентами Коледжу інших освітньо-професійних програм у тому ж семестрі, що і дисципліни відповідного блоку його освітньо-професійної програми. Вибір підтверджується власноруч написаною студентом(кою) заявою на ім'я завідувача відділення (Додаток 1). Ці заяви надалі обліковуються в журналі реєстрації заяв і аналізуються на відділеннях Коледжу.

- *Третій – опрацювання заяв студентів завідувачами відділень та попереднє формування груп на вивчення дисциплін.*

За результатами цього етапу студентам, вибір яких не може бути задоволений з об'єктивних причин, пропонується протягом тижня обрати іншу дисципліну з переліку. Таким студентам надаються відповідні пояснення та консультації. Скоригований студентом вибір підтверджується новою заявою встановленого зразка власноруч підписаною студентом.

Четвертий етап — остаточне опрацювання результатів вибору студентами навчальних дисциплін, формування груп на відділеннях. Тривалість етапу — до 2 тижнів.

Завідувачі відділень, до 15 травня поточного навчального року, подають в довільній формі заступнику директора з навчально-виробничої роботи письмове подання в довільній формі щодо кількості сформованих груп та переліку навчальних дисциплін вільного вибору студентів для формування педагогічного навантаження на наступний навчальний рік.

2.3.4. Результати здійснення студентами вільного вибору навчальних дисциплін заслуховуються на методичній раді Коледжу.

2.4. Організація вивчення обраних студентами дисциплін

2.4.1. Студенту може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий (скоригований) вибір у таких випадках:

- якщо кількість студентів, які обрали відповідну навчальну дисципліну, є меншою за встановлені у Коледжі норми — 15 осіб. Якщо на вивчення вибіркової навчальної дисципліни записалось менше необхідної кількості студентів, то такі дисципліни вважаються не обраними, а студентам пропонується обрати дисципліни, обрані іншими студентами його групи;

- якщо навчальна дисципліна, обрана із загальноколеджівського каталогу вибірових навчальних дисциплін, викладається в іншому семестрі, ніж дисципліни блоку, які пропонуються студентам відповідної освітньо-професійної програми;

- якщо вивчення навчальної дисципліни, обраної із загальноколеджівського каталогу, стане перешкодою до виконання студентом вимог навчального плану за освітньо-професійною програмою за якою він здобуває освіту в коледжі (наприклад, неможливість узгодити розклад занять та/або графіки освітнього процесу).

2.4.2. Обрані студентом навчальні дисципліни затверджуються завідувачем відділення, на якому він навчається, як складова індивідуального навчального плану студента (ІНПС).

2.4.3. Директор коледжу затверджує навчальні плани за всіма освітньо-професійними програмами після обговорення та погодження на педагогічній раді. Вибіркові дисципліни є обов'язковим у структурі навчальних планів.

2.4.4. Після остаточного формування і погодження академічних груп з вивчення вибірових дисциплін, інформація про вибірові дисципліни вноситься до індивідуального плану студента. З даного моменту вибірова дисципліна стає для студента обов'язковою.

2.4.5. Розклад занять груп формується навчальною частиною з урахуванням необхідності забезпечення права студентів на вивчення дисциплін вільного вибору в час, що не співпадає з розкладом занять студента за освітньо-професійною програмою.

2.4.6. З метою забезпечення мобільності для вивчення вибірових дисциплін в масштабах коледжу може виділятися один день на тиждень.

2.4.7. Зміна студентами з об'єктивних причин свого вибору після його затвердження можлива лише за письмовим дозволом завідувача відділення. Заява студентів на внесення змін до вибірової складової ІНПС подається до початку навчального року за умови, що не розпочато опанування вибірової навчальної дисципліни. Внесені зміни не мають порушувати встановлені в Коледжі вимоги щодо мінімальної чисельності студентів при формування груп на вивчення вибірових дисциплін.

2.4.8. Не допускається зміна обраних дисциплін після початку навчального семестру, в якому вони викладаються.

2.4.9. Якщо студенти у визначені терміни не скористалися своїм правом вибору навчальних дисциплін, то відповідні позиції його ІНПС визначаються завідувачем відділення, на якому вони навчаються. Студент, який із поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) не визначився з вибіровими дисциплінами, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання, звернувшись до завідувача відділення з заявою для запису на вивчення обраних ним вибірових дисциплін. Студент, який знехтував своїм правом вибору, буде записаний на вивчення тих дисциплін, які завідувач відповідного відділення вважатиме потрібними для оптимізації навчальних груп.

2.4.10. Невиконання будь-якої з позицій ІНПС є академічною заборгованістю.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Викладання вибірових дисциплін можуть здійснювати всі випускові циклові комісії за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційно-ресурсного забезпечення, що є свідченням спроможності задовільнити потреби здобувачів освіти щодо створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраним фахом.

3.2 Оновлення переліку вибіркових дисциплін (за потреби) в Коледжі здійснюється щороку до 15 листопада поточного навчального року з урахуванням освітніх запитів здобувачів фахової передвищої освіти і на підставі результатів опитувань роботодавців, моніторингу якості викладання тощо.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Заяви студентів зберігаються на відділеннях до включення вибіркових дисциплін до індивідуального навчального плану здобувача фахової передвищої освіти.

4.2. У випадку поновлення, переведення, допуску до занять після завершення академічної відпуски можливе перезарахування вибіркових дисциплін за рахунок фактично вивчених, що не дублюють зміст обов'язкових на обраній освітньо-професійній програмі за умови однакової кількості кредитів. Реалізувати право вибору навчальних дисциплін такі студенти можуть впродовж навчального семестру з урахуванням результатів вибору студентів, які навчаються за цією освітньо-професійною програмою та обмежень, встановлених цим Положенням.

4.3 Педагогічна рада може дозволити студентам-учасникам програм академічної мобільності зараховувати вибіркові дисципліни, які прослухані в іншому закладі освіти, але не передбачені навчальним планом відповідної освітньо-професійної програми в коледжі.

4.4 Педагогічна рада може дозволити перезарахування дисциплін у разі поновлення або переведення студента.

4.5 Перезарахування кредитів проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу за умови відповідності кредитів.

4.6 Зміни та доповнення до даного Положення вносяться та затверджуються Педагогічною радою у тому ж порядку, що й саме Положення.

Приклад заповнення заяви

Додаток 1

Завідувачу відділення

назва відділення

ПІ зав. відділення

студент _____ курсу, групи _____,
що навчається за ОПП

назва ОПП

ПІБ студента(тки)

ЗАЯВА

Прошу надати мені можливість вивчати в _____ семестр _____ н. р.
такі навчальні дисципліни вільного вибору студента:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Прошу обрані дисципліни включити в мій індивідуальний навчальний план.

(дата) _____

(підпис)

Погодження куратора групи _____ (підпис, ПІБ)